

Satakunnan sosialidemokraatit - Juhlapiirikokous 19.3. 2016 Porissa

Hyvät juhlaseminaarin osanottajat,
hyvä juhlayleisö

[Ensimmäinen osa: aamunkoitto, auringonnousu]

Oman piirijärjestön perustaminen ja ryhtyminen isoon työhön kertoi 110 vuotta sitten suunnattomasta halusta muuttaa ja kehittää Satakuntaa, Suomea ja maailmaa.
Se kertoi uskalluksesta tähtyä kauas, paljon parempaan Suomeen.

Forssassa puolue julisti pyrkivänsä "*vapauttamaan koko kansan taloudellisen riippuvaisuuden, valtiollisen alaikäisyyden ja henkisen holhoonalaisuuden kahleista*".

Tänä päivänä nuo kahleet ovat suunnattomasti kevyemmät kuin ne olivat Forssan aikaan. Monessa mielessä me elämme runsauden yhteiskunnassa, jollaisesta piirin perustajat, puolueyhdistysten perustajat eivät olisi voineet edes haaveilla, uneksiakaan.

Työväestön riveistä nousi - niin oppineita kuin tavallisia työläisiäkin- jotka näkivät ihmisen arvon muunakin kuin alistettuna työntekijänä ja torpparina.

Hyvät kuulijani.

Syntyi aate, ideologia, puolue ja joukkoliike, jonka jäljet ovat kunnioitusta herättävät. Nyt täällä ja tänään me teemme kunnioitusta menneille sukupolville, jotka meitä paljon, paljon vaikeimmissa asemissa rakensivat perustan ja kivijalan kansanvaltaiselle työväenliikkeelle.

Me voimme vain aavistella sitä niukkuutta ja köyhyyttä, jossa meidän edeltäjäimme yli sata vuotta sitten elivät. Kukaan meistä ei ole sellaista kokenut, eikä tiedä, miltä se tuntuu.

Me voimme vain aavistella, miltä elämän mahdollisuudet ovat työväenluokkaisilla lapsilla näyttäneet sata vuotta sitten. Kovin ruusuisia kuvitelmia säätykierrosta tai nousemisesta merkittäviin asemiin yhteiskunnassa ei kannattanut elätellä.

Hyvät kuulijani.

Uskon että suurin osa teistä on Pohjantähtensä lukenut, moni useammankin kerran. Me tiedämme millä työllä ja uhrauksilla nousimme valtiollisen ja kunnallisen vallan käyttäjiksi.

Me tunnemme voimakasta yhteyttä Akseli ja Elina Koskelaan, räätäli Halmeeseen ja Otto Kivivuoreen.

Me olemme osa samaa perhettä, työväenkulttuuria. Me olemme rakentaneet ja jatkaneet heidän työtään terveydenhuollon, sosiaaliturvan, koulutuksen ja työelämän rakentamisessa paremmaksi.

Hyvät toverit.

Viime vuosisataa, 1900-lukua on syystä nimitetty ja kutsuttu sosialidemokratian vuosisadaksi.

Erytisesti Euroopassa demokraattiseen sosialismiin pyrkivä työväenliike osoitti henkisen ja moraalisen voimansa ja uudisti yhteiskunnat hyvin syvällisellä tavalla.

Taistelumme ja toimintamme kansanvallan puolesta ja oikeusvaltion puolesta niin kommunisteja kuin äärioikeistokin vastaan antaa meidän lipuillemme pysyvän kunnialipun paikan jokaisessa juhlassa. Puheet ja teot ovat tässäkin mielessä olleet samaa puuta, sosialidemokraattista tammea. Ryhti on pitänyt kaikissa tuulissa.

Sosialidemokratian kruunun kivissä –pohjoismaissa- olemme päässeet pitkälle, vaikka paikoin takapakkiakin on otettu. Minua on aina innostanut ja voimaannuttanut ruotsalaisen sosialidemokratian korostama kansankoti-ajatus, sen ideologia ja päämäärä.

1930-luvun E. Wigforssin kansankodista muotoutui poliittisen työn kautta pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta, josta sen puutteineenkin voimme olla ylpeitä.

Rinnan teollistumisen ja kaupungistumisen, rinnan työväentalojen rakentamisen, sivistys- ja kulttuurityön, koulutuksen kasvun myötä nousi työväestön itsetunto.

Yhteiskunnat, joissa valtiolta oli ollut kuninkaiden tai aristokratian, porvariston, armeijan tai virkamiehistön edunvalvonnan väline, muuttuivat yhteiskunniksi, joissa valtio ajoi kansalaisen asiaa ja vastasi toiminnastaan kansalaisille.

Viimeisten yli kahdenkymmenen vuoden aikana yhteiskunnallisen taistelun ja toiminnan luonne on muuttunut. Globalisaatio, kansallisvaltioiden aseman muuttuminen, kvartaalikapitalismi ovat haastaneet sosialidemokratian uudella tavalla, ja voimalla. Olemme kiistatta menettäneet otetta maailmanlaajuiselle kapitalismille, joka uusliberalismin kaavun alla toimii kaikkialla.

Elämme tuloerojen ja eriarvoistumisen aikaa. Eräät tutkijat puhuvat, että olemme jo Suomessakin palaamassa luokkayhteiskuntaan. Vaurastumisen ydin ei olekaan enää työnteke, vaan pääomien omistaminen.

[Vaellus puron varrella - "Työväenliikkeen maaginen kolmio"]

Haluan jo tässä vaiheessa esittää omana näkemyksellisenä ja aatteellisena työkalunani ajatusrakennelman, työväenliikkeen, sosialidemokratian "maagisen kolmion". Siinä, uskoakseni toimintamme lähtökohdat henkistyvät kolmeen toimintaulottuvuuteen.

Havainnollistan ne pedagogisesti kolmion kärkinä: vastuu itsestään ja lähimmäisistään, toivon periaate ja yhteiskunnan kehittäminen ja muuttaminen ~~tehtävämme on muuttaa ja kehittää yhteiskuntaa.~~

Mielestäni yhteiskuntatodellisuutta pitää ottaa haltuun eri keinoin. ~~Mielestäni~~ "Maagista kolmiota" voi täydentää ja hyödyntää omassa ajatustyössään. **Ks. Liite.**

-Olen käynyt ajankohtaisista syistä lävitse SDP:n periaateohjelmia, uuttahan valmistellaan seuraavaan puoluekokoukseen. Vuoden 1952 periaateohelman pohjana oli materialistinen historiakäsitys, jonka mukaan "taloudellistekniset muutokset johtavat talous-, yhteiskunta- ja valtiojärjestelmien, vieläpä sivistysmuotojen muuttumiseen".

Siksi edelleen on ajankohtaista yhteiskunnan ja globaalitalouden valtarakenteiden, talouden ja kulttuurin analyysi, vrt. Marx, Wigforss, R.H.Oittinen, Piketty ym. Olemme mielestäni sosialidemokraatteina laiminlyöneet yritysdemokratian ja taloudellisen demokratian kehittämisen niin Suomessa kuin Euroopassakin.

Ohjelmakirjasessa korostetaan, että sosialidemokraattisen elämänkäsityksen lähtökohtana ei ole pelkkä aineellisen hyvinvoinnin tai sosiaalisen turvallisuuden saavuttaminen, vaan yhtä tärkeätä on vapaan, sisäisesti rikkaan yksilöllisen ja yhteiskunnallisen sivistyselämän laajentaminen, syventäminen ja turvaaminen.

Pakko sanoa tässä kohtaa hyvin ajankohtaista suomalaisen sivistyselämän turvaamisesta koskien persujen YLE-kannanottoja.... tosta noin vain,

Edustaja Hakkarainen esittää 150 miljoonaa euroa pois ylen kulttuurityöstä...päinvastoin. Yleltä on vaadittava suurta kulttuurivastuuta koko kansan kulttuurilaitoksena. On turvattava myös resurssit tälle työlle. Teemme kaikkemme, jotta tämä henkinen köyhyys jää vain persujen omaksi anti--kulttuurivallankumoukseksi. Kansallinen, riittävästi resursoitu YLE on yhtä merkittävä kuin meidän kirjastolaitoksemme ja laadukas peruskoulu!

Kukkiville kedoille - Hyvinvointisocialidemokratian kausi 1948- n. 1985

Puolueemme yhteiskunnallisen rakennustyön iso, historiallinen ääni kajahti v. 1949 SDP:n puoluekokouksessa, kun R.H.Oittinen esitteli koulutuspoliittisen neuvottelukunnan hahmotteleman koulutusjärjestelmän.

Sen mukaisesti;

-kaikille lapsille varataan mahdollisuus suunnilleen nykytasaisen keskikoulutusta vastaavan sivistyksen saamiseen.
- uuden koulun sosiaalisuutta olisi syytä lisätä myös opetusohjelman tarkoituksella ja soveltamalla käytäntöön ryhmäopiskelua, oppilaiden itsehallintoa ym. omatoimisuutta.

- sisäiseen uudistukseen on luettava myös määrätietoinen pyrkimys opetus- ja kasvatustieteen kehittämiseen, jolloin nimenomaan sosiaalis-eettiseen kasvatukseen panostamiseen on pantava painoa. Tätä päätöstä luettaessa pitäisi ottaa lakki päästä, jos sellainen olisi. Tai sen puutteessa pitää tehdä syvä kumarrus!

Tämän historiallisen päätöksen toteuttaminen vei aikaa yli 20 vuotta. Tämäkin osoittaa sen, että SDP:n koulutus-, niin kuin muukin yhteiskuntapolitiikka, on pitkäjänteistä toimintaa.

Meillä on Suomessa pienine puutteineenkin yksi maailman parhaista peruskouluista, PISA:n mukaan Euroopan paras. Olemme terveesti ylpeitä saavutuksestamme. Nyt on torjuttava porvarihallituksen väärä säästäminen lastemme ja nuortemme tulevaisuudesta mm. Ryhmäkorahoista.

Hyvinvointiyhteiskuntaa rakennettiin siis pala palalta. Paljon sosiaalista lainsäädäntöä saatiin 1960–70-luvuilla mm. Työeläkelait ja sairausvakuutuslaki. Kehitimme suomalaista sosiaalipolitiikkaa talouden "tukipilarina" ja riskien vähentäjänä Pekka Kuusen hengessä. Päivähoitoa parannettiin.

Yliopistoverkkoa rakennettiin ja kehitettiin vapaata sivistystyötä ja aikuiskoulutusta.

Ammattiyhdistysliike eheytyi lopullisesti 1970-luvulla ja sen merkitys ja voima työntekijöiden aseman parantamisessa, työsuojelun ja luottamusjärjestelmän kehittämisessä nosti liikkeen arvostuksen korkealle. Ihmiset työpaikoilla pitivät luonnollisena järjestäytyä ja kuulua liittoon.

Erityisesti SAK:n jäsenliitot, monet muutkin, tekivät läheistä yhteistyötä sosialidemokraattien kanssa. Ammattiyhdistysliikkeestä ja SDP :stä muodostui yhteiskunnallinen voimatekijä, joka oli osaltaan nostamassa Suomen maailman hyvinvointivaltioiden kärkijoukkoon!

Maailmalla arvostetut filosofit Manuel , Castells ja Pekka Himanen ovat kirjassaan Suomen tietoyhteiskuntamalli todenneet, kuinka tietoyhteiskunta ja hyvinvointivaltio eivät sulje toisiaan pois, vaan päinvastoin ne edellyttävät, tukevat ja ruokkivat toisiaan. Nykyisessä hyvinvointivaltiossa Castells ja Himanen näkevät neljä keskeistä tasoa. 1. Koulutus on ilmaista esikoulusta yliopistoon. 2. Sosiaaliset tuet kuuluvat kaikille. 3. Valtio ja kunnat vastaavat useimmista hyvinvointipalveluista ja 4. Ay-liike on keskeinen osa hyvinvointivaltiota.

Hyvät toverit.

Kuulitte aivan oikein. Ex-pääministeri Kataisen suosikki Himanen arvostaa maasta taivaaseen suomalaisen ay-liikkeen. Saman ay-liikkeen, joka Stubbin ja monien kokoomuskansanedustajien mielestä joutaa historian roskakoriin.

Niin, päättyikö hyvinvointisocialidemokratian kausi v. 1975 tai 1985, tai myöhemmin jää jokaisen itsensä arvioitavaksi. Ajat itse eläneenä koen että hyvinkin 1980-luvulle vallitsi vahva sosialidemokraattinen ote ja vaikutusvalta. Meillä oli ensimmäinen sosialidemokraattinen presidentti tohtori Mauno Koivisto. Kalevi Sorsa oli voimissaan, mutta kiistatta uusliberalismin peikko ja valta alkoi vaikuttaa.

Suomen pankki vapautti rahamarkkinat, liiankin nopeasti. Puheenvuorot maailmalta ja Suomesta korostivat kuinka säätelyt on purettava, sosiaaliturvaa leikattava, veroja alennettava ja tuloeroja on kasvatettava.

Socialidemokratia jäi "katseella seuraamaan", puolustuskannalle. 1980-luvun lopun Euroopan Japani, nousukas Suomi romahti 1990-luvun jättilamaan.